

ΤΟ ΠΟΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Το Συμπόσιο της Συμβολικής Στοάς, ή Στοά Τραπέζης («Loge de Table»), ή «Αγάπη», αυτό που στις Στοές μας το γνωρίζουμε ως «Ποτήριο της Αγάπης», είναι μία από τις παλαιότερες Τεκτονικές Παραδόσεις και κατέχει σημαντικότερη θέση μέσα στα Τυπικά του Ελευθεροτεκτονισμού, ιδίως στις χώρες της ηπειρωτικής Ευρώπης και σε Τεκτονικές Δυνάμεις οι οποίες ακολουθούν γαλλογενή Τυπικά.

Ο Τεκτονισμός δεν είχε πάντα τη μορφή και το Τυπικό που έχουμε σήμερα. Η συστηματοποίηση των Τυπικών μας άρχισε περίπου το 1702, εποχή που οι τότε Τέκτονες αδελφοί μας, μη έχοντας Στοές και Ναούς, συναθροίζονταν όπου μπορούσαν, όπως σε εγκαταλελειμμένες μονές και συχνότερα σε ταβέρνες, των οποίων οι ιδιοκτήτες ήταν συνήθως μέλη των Στοών. Μάλιστα, η απόφαση να ιδρύσουν την πρώτη Μεγάλη Στοά ελήφθη σε κάποια ταβέρνα στο Λονδίνο! Έτσι, η συνάθροιση γύρω από ένα τραπέζι όπου έτρωγαν, έπιναν και αντάλλασαν τις απόψεις τους, πέρασε μέσα στην Τεκτονική συνείδηση.

Το Τυπικό, όπως το γνωρίζουμε σήμερα, ήταν ανύπαρκτο, ή διαρκούσε ελάχιστα. Ο Σεβάσμιος Διδάσκαλος της Στοάς έφερε προποσείς, οι οποίες συνοδεύονταν από επευφημίες, Τεκτονικά ή μη τραγούδια και μία χαρούμενη αναταραχή.

Δύο ακόμα λόγοι που συντέλεσαν σ' αυτό, ήταν αφενός το γεγονός πως το τεκτονικό δυναμικό εμπλουτιζόταν διαρκώς με λόγιους ανθρώπους των τεχνών και των γραμμάτων, οι οποίοι γνώριζαν τα ονομαστά συμπόσια που έκαναν οι αρχαίοι Έλληνες, φιλοσοφώντας, αφετέρου την εποχή εκείνη ήταν όλοι επηρεασμένοι και από τον Χριστιανισμό, όπου τότε τελείτο ένα είδος συμποσίου, οι ονομαζόμενες «Αγάπες» το οποίο συνένωνε όλους τους πιστούς, ανεξαρτήτως τάξεως. Όμοια γεύματα τελούν και οι ορθόδοξοι Ιουδαίοι. Ήδη λοιπόν από την ίδρυση της σύγχρονης έκφρασης του Τεκτονικού Θεσμού, υπήρχε η συνήθεια του συμποσίου.

Παλαιότερα, το συμπόσιο γινόταν εντός του Τεκτονικού Ναού, λόγω όμως πρακτικών προβλημάτων, κατέληξε σήμερα να γίνεται αμέσως μετά το κλείσιμο των Τεκτονικών Εργασιών, αποτελώντας όμως ουσιαστικά συνέχειά τους. Μάλιστα, στο Ποτήριο της Αγάπης ισχύουν πάρα πολλοί κανόνες από αυτούς που ισχύουν και κατά την διάρκεια των Εργασιών, εκτός δε αυτού υπάρχει και το γνωστό μας «Τυπικό Τεκτονικού Συμποσίου» που το αναγνωρίζουμε στους εορτασμούς των ηλιοστασιών και σε άλλες περιπτώσεις.

Παρ' όλα αυτά, έστω κι αν στο διάβα του χρόνου απέκτησε έναν φιλοσοφικό και μυσταγωγικό χαρακτήρα, το Ποτήριο της Αγάπης συνέβαλε τα μέγιστα στη διαμόρφωση της σύγχρονης φιλελεύθερης κουλτούρας.

Κάτω από αυτό το πρίσμα η «Αγάπη» είναι η φυσική απόρροια της συμμετοχής και της φιλικής ζεστασιάς. Οι συζητήσεις μεταξύ των μελών της Στοάς επιτρέπουν μία σημαντική ανάπτυξη των Αδελφικών σχέσεων, μέσα σε μία χαλαρή ατμόσφαιρα η οποία έρχεται πολύ θετικά, σε αντίθεση με τη σοβαρότητα των τυπικών Τεκτονικών Εργασιών. Η Αρχή της Αδελφοσύνης που διέπει τον Ελευθεροτεκτονισμό ορίζει ότι η «Αγάπη» των Συμβολικών Στοών πρέπει να τελείται σε Βαθμό Μαθητού, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν όλα τα μέλη της Στοάς και να ολοκληρώνεται, με την ενωτική άλυσσο και τον Αδελφικό ασπασμό μεταξύ όλων των μελών του Εργαστηρίου.

Ερχόμενη στη Γαλλία και από εκεί στην υπόλοιπη Ευρώπη, η συνήθεια του Ποτηρίου της Αγάπης απέκτησε ένα περιπλοκο τελετουργικό. Ένα κείμενο που δημοσιοποιούσε τα

Τεκτονικά Τυπικά, το 1738, αναφέρει ότι σε μία από τις πρώτες Στοές του Παρισιού, ενώ το άνοιγμα των Εργασιών και η μύηση σε βαθμό Μαθητού διαρκούσαν 30'-40', το Ποτήριο της Αγάπης διαρκούσε 3-4 ώρες!!!

Είναι σαφές πως στον Τεκτονισμό δεν υπάρχει τίποτα το τυχαίο. Επομένως, ποια είναι η σκοπιμότητα του θεσμού του Ποτηρίου Αγάπης, και πάνω από όλα γιατί το ονομάζουμε Ποτήριο της Αγάπης και όχι π.χ. Τεκτονικό Ποτήριο ή Φιλοσοφικό Ποτήριο ή κάπως αλλιώς;

Οι Τεκτονικές Εργασίες βασίζονται στην παρατήρηση των φαινομένων και στην προσέγγισή τους διά της Λογικής, ο δε Ορθός Λόγος κατέχει την πρώτη θέση στις Τεκτονικές Εργασίες. Αυτό όμως δεν σημαίνει «απολυταρχία» του Λόγου. Διότι εκτός από τη Λογική υπάρχει και το Συναίσθημα (Αγάπη), αλλά και η Διαίσθηση (Ένστικτο), τα οποία ο σύγχρονος άνθρωπος τείνει να ξεχνά ή και να χλευάζει. Στον ισορροπημένο άνθρωπο, ο Λόγος να μην πρωτοκαθεδρεύει μέσα στην τριάδα «Λόγος - Συναίσθημα - Διαίσθηση» και ελέγχει το Συναίσθημα και τη Διαίσθηση, αλλά ταυτόχρονα με το Συναίσθημα και τη Διαίσθηση ο άνθρωπος ελέγχει τα αποτελέσματα της λογικής του κρίσης. Ο Λόγος βρίσκεται σε σχέση συντονισμού με τις δυνάμεις της Ψυχής και του Πνεύματος και έτσι διατηρείται η Ισορροπία.

Οι Τεκτονικές Εργασίες εντός του Ναού της Αρετής καλλιεργούν τη Λογική, δηλαδή την ικανότητα να αντιλαμβανόμαστε τον Λόγο. Όλοι έχουμε προσέξει το δέος που υπάρχει μέσα στον Ναό. Όλοι έχουμε προσέξει πόσο δύσκολο είναι να μιλήσουμε, να εκφράσουμε άποψη ή έστω να διατυπώσουμε μία ερώτηση κατά τη διάρκεια των Τεκτονικών Εργασιών μέσα στον Ναό. Και αυτό συμβαίνει γιατί οι Τεκτονικές Εργασίες εντός του Ναού καλλιεργούν περισσότερο τη λογική ικανότητα. Το Ποτήριο της Αγάπης όμως, που ως συμπόσιο είναι πιο χαλαρή κατάσταση, καλλιεργεί και τα θετικά συναισθήματα μεταξύ μας, αλλά και την μεταξύ μας Αγάπη.

Το Ποτήριο της Αγάπης εξακολουθεί να υπάρχει μέσα στη σύγχρονη έκφραση του Τεκτονισμού, συμπληρώνοντας τις Εργασίες εντός του Ναού, γιατί η δύναμη της λογικής ικανότητας και η δύναμη της Αγάπης πρέπει να συμβαδίζουν και να αλληλοσυμπληρώνονται, διότι η δύναμη που δίνει στον άνθρωπο η χρήση της ικανότητας της Λογικής, πρέπει πάντοτε να ενεργεί ορμώμενη από το συναίσθημα της Αγάπης προς τον Άνθρωπο και τη Φύση γενικότερα.

Το Ποτήριο της Αγάπης, όπως και όλα τα συμπόσια, είναι διαδικασία που συμβαίνει μεταξύ αδελφών, δηλαδή μεταξύ ανθρώπων που παραδέχονται και αποδέχονται ο ένας τον άλλον, και χαίρονται την μεταξύ τους πνευματική και ψυχική επαφή. Δεν πιστεύω πως υπάρχει κάποιος που συνηθίζει να τρώει και να πίνει με τους εχθρούς του ή με ανθρώπους που δεν εκτιμά και δεν τον εκτιμούν. Αλλά και αντίθετα, με κάποιον που δεν εκτιμάς και δεν αποδέχεσαι, αν είσαι αναγκασμένος να συμποσιάζεσαι μαζί του, να τρως να πίνεις και να συζητάς, σιγά-σιγά τον κατανοείς, μπαίνει ο ένας στη λογική του άλλου, και έτσι αρχίζει η επικοινωνία που τελικά οδηγεί στη φιλία και στην Αγάπη. Έστω κι αν εξακολουθεί να υπάρχει κάποια διαφωνία, αυτή αντιμετωπίζεται με Αγάπη, κατανόηση και σεβασμό στο δικαίωμα του άλλου να έχει διαφορετική άποψη, και έτσι οι συζητήσεις που δημιουργούνται έχουν μόνον θετικό αποτέλεσμα.

Το Ποτήριο της Αγάπης με τη συνετή χρήση του οίνου, η οποία βοηθά στη δημιουργία αίσθησης ευφορίας, είναι μια διαδικασία που μας προκαλεί να μιλήσουμε, να ανταλλάσσουμε γνώμες και απόψεις να γκρεμίσουμε τα τείχη της ανασφάλειας και του φόβου, που προκαλεί ο εγωισμός μας, να γνωρίσουμε περισσότερο τον Αδελφό μας, να γνωρίσουμε την Ψυχή του, τους φόβους του, τις αδυναμίες και τις δυνάμεις του και αυτός, αντίστοιχα, να γνωρίσει τις δικές μας. Συζητώντας στα Ποτήρια της Αγάπης (πάντα με βάση το Τυπικό μας)

γνωρίζομαστε μεταξύ μας καλλίτερα και κατανοούμε ο ένας τον τρόπο σκέψης του άλλου, πράγμα που οδηγεί στη διεύρυνση της αντίληψης όλων μας.

Όπως στη Στοά, έτσι και στο Ποτήριο της Αγάπης και στα λοιπά Τεκτονικά Συμπόσια, την απόλυτη αρχηγία έχει ο Σεβ.: Διδ.:. Αυτός εντέλλει τις προπόσεις, το σημείο Τάξεως, το φαγητό κλπ. Συνηθίζεται, μετά τις προπόσεις να αφήνονται οι Αδδ.: να συζητούν για λίγο, αλλά αμέσως μόλις ο Σεβ.: σημάνει, πρέπει να επικρατήσει απόλυτος σιγή, οι Αδδ.: δίνουν την προσοχή τους σε ό,τι πρόκειται να ειπωθεί, όπου συνηθίζεται όλοι οι Αδδ.: , ένας-ένας, να τοποθετούνται επί της ομιλίας που προηγήθηκε στον Ναό, θέτοντας ερωτήσεις και λύνοντας απορίες. Όποιος δεν θέλει να μιλήσει, ο λόγος περνά... Κατά την διάρκεια των τοποθετήσεων όλοι οι Αδδ.: παρακολουθούν, αφενός για σεβασμό προς τον ομιλούντα αφετέρου για τυχόν δευτερολογίες.

Στο Ποτήριο της Αγάπης, είθισται ο ομιλητής της Εσπέρας να τοποθετείται αριστερά του Σεβ.: Διδ.:.

Το Ποτήριο της Αγάπης, όπως ήδη αναφέρθηκε, αποτελεί τη συνέχεια των Εργασιών, θεωρείται αναπόσπαστο μέρος του πνευματικού έργου και των Εργασιών, η δε συμμετοχή των Αδδ.: είναι υποχρεωτική. Εκεί γίνεται κυρίως η συζήτηση, γιατί μέσα από αυτή τη συνδιάλεξη και την ανταλλαγή σκέψεων, απόψεων και συναισθημάτων χτίζεται και προάγεται η Τεκτονική παιδεία μας, που είναι ο κύριος και ουσιώδης συντελεστής στην προοδευτική επίτευξη της πνευματικής, και κυρίως της ηθικής και ψυχικής ανυψώσεως του ατόμου.

Μαθαίνουμε, με τον τρόπο αυτό, να ακούμε με προσοχή τις σκέψεις που καταθέτουν οι Αδδ.: μας, και από κοντά να καταθέτουμε με σεμνότητα τις δικές μας.

Ο Τεκτονισμός ποτέ δεν απαρνήθηκε τις ρίζες του και το παρελθόν του κοινού δείπνου. Το μεταστοιχείωσε σε μία έντονα Συμβολική τελετή, διατηρώντας όμως ταυτόχρονα, με μέτρο, και την φιλοπαίγμονα διάθεση της ταβέρνας.

Ανακεφαλαιώνοντας, και απαντώντας στο ερώτημα που τέθηκε νωρίτερα, το Ποτήριο της Αγάπης, αφενός έχει ως κύριο σκοπό την στενότερη σύσφιξη των Αδελφικών δεσμών, οι οποίοι πρέπει να συνδέουν τους Ελευθεροτέκτονες, αφετέρου συμπληρώνει, με τις αλληγορίες και τους Συμβολισμούς που περιέχει, την διδασκαλία των Συμβολικών Βαθμών. Κατόπιν τούτων, δεν πρέπει να θεωρείται ως ένα απλό και ιδιόμορφο γεύμα, αλλά μία τελετή μυσταγωγική ως προς τον τύπο, και βαθύτατα φιλοσοφική ως προς τις αρχές της!